

4.7 Jis rekomenduoja, jog dabartiniai bendro cukraus rinkos organizavimo intervenciniai mechanizmai liktų taikomi, kad būtų garantuojamas kainos lygis.

4.8 EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad produkto (cukrinio runkelio) kaina turi atspindėti gamintojų gamybos kaštus. Jis atsižvelgia į pasiūlymus dalinai kompensuoti augintojams prarastas pajamas dėl runkelių kainų sumažinimo. Jis reikalauja padidinti šią kompensaciją tiek, kiek tai būtų įmanoma. Jis pabrėžia, jog reikia užtikrinti tolydžią pagalbą ir išlaikyti cukraus biudžetą.

4.9 Jis prašo palikti galiojančias dabartines nuostatas dėl kvotinio cukraus tiekimo chemijos ir farmacijos pramonėms.

4.10 Jis mano, kad Komisija neturi sumažinti savo atsakomybių, o turi pradėti tinkamą Europos cukraus pramonės restruktūrizacijos planą, kuris atspindėtų cukraus gamintojų, runkelių augintojų ir darbuotojų interesus.

4.11 Komitetas norėtų paprašyti Komisijos paaiškinti savo ketinimus dėl cukraus gamybos, kuri neregamentuojama kvotomis.

2004 m. gruodžio 15 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto*

*pirmininkė*

Anne-Marie SIGMUND

### **Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl komisijos pranešimo „mokslas ir technologija — raktas į europos ateitį: europos sąjungos mokslinių tyrimų rėmimo gairės“**

KOM(2004) 353 galutinis

(2005/C 157/20)

2004 m. birželio 17 dieną Europos Komisija, vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 262 straipsniu, nusprendė paprašyti Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto parengti nuomonę dėl Komisijos pranešimo „Mokslas ir technologija — raktas į Europos ateitį: — Europos Sąjungos mokslinių tyrimų rėmimo gairės“

Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu parengimą, 2004 m. lapkričio 10 d. pateikė savo nuomonę. Pranešėjas — p. **WOLF**.

Savo 413-oje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2004 m. gruodžio 15-16 d. (gruodžio 15 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, 83 nariams balsavus „už“ ir 3 „prieš“ priėmė šią nuomonę:

#### **1. Įžanga**

**1.1 Europos ekonominė, socialinė ir kultūrinė ateitis.** Europos vystymąsį ir jos poziciją didžiuliame globaliniame darinyje ateityje lems neišvengiama konkurencija pasaulinėje rinkoje su savo besikeičiančia pramonės ir ūkio struktūra, darbo rinkos ir žaliavų situacija. Darosi vis aiškiau, kad ūkio augimas, sėkmingi rezultatai ir ekonominė galia — o viso to išdavoje atsirandantis gebėjimas teikti socialines paslaugas ir kultūros vystymasis — labiausiai priklauso nuo turimų žinių ir nuo investicijų į mokslinius tyrimus bei technologijų vystymą.

**1.2 Globali konkurencijos situacija.** Europa konkuruoja jau ne vien tik su tradicinėmis industrinėmis valstybėmis, tokiomis, kaip JAV, Japonija ar Rusija, bet taip pat ir su ypatingai greitai besivystančiomis ekonomikos galiūnėmis

Kinija, Indija, Pietų Korėja ir kt. — taigi, su visa Pietų Azijos ekonomine erdve. Tačiau ne vien tik ūkio konkurencingumas ir su tuo susijęs patrauklumas investuotojams, mokslininkams bei inžinieriams, bet taip pat ir kultūrinis bei politinis vertybių nustatymas ir įtaka priklauso nuo mokslinio ir techninio pajėgumo. Pakankamos investicijos į mokslinių tyrimų ir eksperimentinę plėtrą gali ir turi prisidėti prie Europos pozicijos užtikrinimo ir nuolatinio vystymosi garantijos.

**1.3 Europos mokslinių tyrimų erdvė — EMTE (European Research Area — ERA) <sup>(1)</sup>.** Šio iššūkio pagrindu buvo sukurta sąvoka „Europos mokslinių tyrimų erdvė“. 2000 m. kovo mėnesį Lisabonos Tarybos nutarimuose ji tapo raktine sąvoka ir Europos Bendrijų mokslinių tyrimų politikos sritimi — visų

<sup>(1)</sup> ERA: European Research Area – Europos mokslinių tyrimų erdvė (EMTE), žr. OL 2004 4 30, C 110. (CES 319/2004) ir OL 2003 4 23, OL C 95 (CESE 288/2003).

pirma, dėl žinomų pretenzingų Lisabonos, Geteborgo ir Barselonos tikslų. Bendri remiami moksliniai tyrimai ir jų plėtra turi sukurti europinę pridėtinę vertę, subsidarumo prasme perimti uždavinius, kurie viršytų pavienių valstybių narių pajėgumą, bei apjungti, stiprinti ir atskleisti Europos mokslinį potencialą. Moksliniai tyrimai tarnauja konkurencingumo ir nuolatinio veiksmingumo tikslams. Mokslas ir tyrinėjimai yra esminiai Europos kultūros elementai.

**1.4 ERA (EMTE) kūrimas.** Visi vėlesnieji pranešimai, nutarimai ir iniciatyvos, skirti mokslinių tyrimų politikai Europoje, yra paremti rezultatyvia Europos mokslinių tyrimų erdvės koncepcija. Reiktų pabrėžti Šeštąją bendrąją programą kartu su EURATOM programa ir su tuo susijusius mokslinių tyrimų rėmimo instrumentus, bei 3 % BVP iniciatyvą <sup>(1)</sup> ir daugelį kitų aspektų, apimančių, pvz., tyrėjo profesiją, fundamentalųjų mokslų tyrimo reikšmę, energijos tiekimą, erdvėlaivių skrydžius ir biotechnologijas, o taip pat ir sąsają tarp mokslo, piliečio ir visuomenės.

**1.5 Ligšiolinės Komiteto nuomonės.** Pirmiau išvardintas ligšiolines Komisijos iniciatyvas Komitetas iš esmės ir vienareikšmiškai rėmė atitinkamose savo nuomonėse <sup>(2)</sup>. Jis akcentavo lemiamą mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (*Research and Development — R&D*) reikšmę Lisabonos — vėliau taip pat Geteborgo ir Barselonos — tikslams bei nuolatinei ekonominei, socialinei, ekologinei ir kultūrinei ES gerovei. Komitetas šiuo aspektu buvo daugelio svarbių klausimų iniciatorius, pateikęs savus pasiūlymus. Dažnai jis rekomendavo stiprinti mokslinius tyrimus, pakartotinai ragindavo daryti pataisas bei išreikšdavo abejones. Pastarosios siejosi su ta tendencija, kad dėl daugybės taisyklių, apribojimų ir biurokratinių procedūrų, taip pat dėl per greitų ir šuoliškų tam tikrų procedūrų ir rėmimo instrumentų keitimo kyla neveiksmingumas, sumaištis ir nepasitenkinimas.

## 2. Komisijos pranešimas

**2.1** Komisijos pranešimas yra nuosekli nuo pat pradžios nepaprastai pozityvaus vystymosi išdava. Jis apima tikslų ir svarstymų rinkinį, skirtą paruošti pasiūlymus dėl 7-osios bendrosios mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros programos kartu su EURATOM programa — būtent, atsižvelgiant į „25 valstybių narių ES“ ir remiantis ligšioline 6-osios bendrosios mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros programos patirtimi.

<sup>(1)</sup> Europos Tarybos posėdyje, vykusiam 2002 m. kovo mėnesį Barselonoje, ES išskėlė sau tikslą, kad iki 2010 m. Europoje investicijos į mokslinius tyrimus turi pasiekti 3 % ES BVP - du trečdaliai investicijų turėtų ateiti iš privataus ir vienas trečdalis iš viešojo (valstybių narių ir ES) sektoriaus. Žiūr. taip pat OL C 95, 2003 04 23.

<sup>(2)</sup> OL C 204, 2000 7 18; OL C 221, 2001 8 7; OL C 260, 2001 9 17; OL C 94, 2002 4 18; OL C 221, 2002 9 17; OL C 61, 2003 3 14; OL C 95, 2003 4 23; OL C 234, 2003 9 30; OL C 32, 2004 2 5; OL C 110, 2004 4 30; OL C 302, 2004 12 7.

**2.2** Pranešime visų pirma dar kartą yra apibendrinami ligšioliniai tikslai bei priemonės, ir labai išpūdingai pagrindžiant yra palyginamas 3 % tikslas, atsižvelgiant į neseniai išsiplėtusią Europos Sąjungą su jos dabartine būkle ir į tą situaciją, kuri yra konkuruojančiose su Europos Sąjunga valstybėse. Pranešime yra akcentuojamas viešojo sektoriaus investicijų svirtinis poveikis mokslinių tyrimų investicijoms iš privataus sektoriaus, o taip pat būtinybė padaryti tyrėjo profesiją patrauklesne, kad būtų galima konkuruoti su geriausiaisiais protais visame pasaulyje.

**2.3** Tuo yra pagrindžiama ir būtinybė ženkliai stiprinti ES mokslinių tyrimų rėmimą ir atitinkamai vis labiau telkti atskirų valstybių narių pastangas, kurios jokių būdu negali būti susilpnintos šioje srityje.

**2.4** Komisija, atsižvelgdama į turinio bei veiksmų patirtį iki šiol vykdančias bendrąsias programas, suformulavo šešis pagrindinius didžiuosius tikslus:

- sukurti Europos kompetencijos <sup>(3)</sup> polių bendradarbiaujant laboratorijoms;
- pradėti įgyvendinti Europos technologijos iniciatyvas;
- fundamentinių tyrimų srityje išvystyti konkurenciją Europos lygmenyje;
- padaryti Europą geriausiems mokslininkams patrauklia;
- struktūrizuoti tyrimų infrastruktūras, tarnaujančias Europos interesams;
- geriau koordinuoti atskirų valstybių mokslinių tyrimų programas.

**2.5** Iš kitų pranešime pateiktų samprotavimų ir pasiūlymų reiktų paminėti dar ir šiuos:

- pilnai išnaudoti Europos 25 valstybių narių potencialą;
- pilnai pasinaudoti abipusiai naudinga struktūrinių fondų teikiama parama;
- išsiaiškinti temas, kurios ypač svarbios Europai;
- dvi naujos svarbios temos: aeronautika (kosminė navigacija) ir sauga;
- taikyti efektyviausius tikslų įgyvendinimo būdus;
- pagerinti bendrosios programos (BP) įgyvendinimą praktikoje.

<sup>(3)</sup> Žiūr. 3.3 punktą.

### 3. Bendrosios Komiteto pastabos

3.1 **Lisabonos, Geteborgo ir Barselonos tikslai.** Komitetas sveikina ir remia Komisijos pranešime pateiktus ketinimus bei iniciatyvas ir jame išvelgia ypatingai svarbias priemones, numatomas ambicingiems Lisabonos, Geteborgo ir Barselonos tikslams įgyvendinti. Komitetas su dideliu pasitenkinimu pripažįsta, kad į daugumą jo ankstesnėse nuomonėse pateiktų specifinių rekomendacijų šiame Pranešime yra atsižvelgta.

3.2 **3 % BVP tikslas.** <sup>(1)</sup> Komitetas ypač remia numatytą 3 % BVP tikslą, kuris nukreiptas į globalių konkurentų dabartines investicijas į mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą. Tuo tikslu ES lygmenyje būtina ženkliai padidinti lėšas, skiriamas Bendrajai programai kartu su EURATOM programa, tiek atsižvelgiant į Lisabonos tikslus, tiek ir į naują išsiplėtusią 25 valstybių narių išsiplėtusią Europą.

3.2.1 **Skirtinų ES lėšų padvigubinimas.** Kaip siūlo Komisija, norint įgyvendinti visas priemones, skirtinas lėšas reikia padidinti du kartus. Tai atitinka ir Komiteto rekomendaciją, kurią jis pateikė tuo klausimu savo Nuomonėje dėl Šeštosios bendrosios programos <sup>(2)</sup>.

3.2.2 **Valstybės narės ir pramonė.** Norint pasiekti 3 % BVP tikslą, šis lėšų padvigubinimas turi sietis su nacionalinio biudžeto ir investicijų, skirtų moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai, padidinimu. Abiem atvejais Komitetas yra susirūpinęs, kad jų gali nepakakti arba apskritai pritrūkti. Sekant pramonės tyrimus ir plėtrą, kartais tenka pastebėti, kad daugeliu atvejų investicijos, skirtos moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai, yra perkeliamos už ES ribų. Komitetas rekomenduoja ištirti šios apgailėtinos tendencijos priežastis, kad būtų galima imtis priemonių, norint pasiekti 3 % tikslą taip pat ir pramonės tyrimų bei eksperimentinės plėtros srityje Europoje.

3.2.3 **Komiteto kreipimasis.** Komitetas vėl kreipiasi į Tarybą, Parlamentą ir valstybių narių vyriausybes — ir ypač į pramonės atstovus — prisijungti atitinkamais nutarimais priemonių ir prisidėti savo nacionaliniais bei privačiais biudžetais, skirtais moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai. Komitetas gerai supranta, kad tai padaryti, esant dabartinei sunkiai bendrai finansinei situacijai, nėra paprastas uždavinys. Tačiau Komisijos siūlomos investicijos į mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą yra ne tik saikingos, bet ir, atsižvelgiant į tarptautinę konkurencijos situaciją, seniai pradėtos. **Dabar — žodžius turi sekti darbai.**

<sup>(1)</sup> OL C 112, 2004 4 30

<sup>(2)</sup> (jame siūlomas biudžeto augimas siejamas su 15 Europos valstybių narių poreikiu, tačiau turi būti atitinkamai padidintas pagal 25 valstybių narių poreikį – OL C 260, 2001 9 17).

3.2.4 **Dinaminė plėtra.** Reikia vengti situaciją traktuoti vien tik statiškai. Europos politika — globalioje konkurencijoje — turi orientuotis į būsimąją plėtrą už Europos ribų <sup>(3)</sup>. Jeigu per vėlai bus pasiektas 3 % BVP tikslas, Lisabonos tikslai žlugs. Būtent todėl dar ilgesnį laiką teks vėl didinti investicijas į mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą.

3.3 **Europos kompetencijos poliai.** Komitetas remia užsibrėžtą tikslą — sukurti ir remti Europos kompetencijos polių; tai sukuria bendrą europinę pridėtinę vertę, nustato kokybės parametrus ir didina patrauklumą moksliniams tyrimams bei eksperimentinei plėtrai. Bendradarbiavimas tarp šalių, aukštųjų mokyklų bei įmonių ir ateityje turi būti esminiu skatinamos politikos elementu, kuris yra remiamas mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (kartu su EURATOM) programos, akcentuojant teminius prioritetus.

3.3.1 **Sąlyga tikslui įgyvendinti.** Šiam tikslui įgyvendinti vis dėlto yra reikalinga sąlyga, kad jau egzistuočių kompetentingos mokslo įstaigos ir grupės, iš kurių bendradarbiavimo būtų galima laukti puikių rezultatų <sup>(4)</sup>.

3.3.2 **Tai naujas rėmimo instrumentas.** Reiktų geriau išaiškinti, kad sąvoka „kompetencijos poliai“ nereiškia kokio nors naujo rėmimo instrumento (žiūrėk toliau), o yra tik bendra sąvoka, apimanti žinomus, Bendrajai programai įgyvendinti skirtus rėmimo instrumentus, tokius kaip, pvz., kompetencijos tinklai (*Network of Excellence — NoE*), integruoti projektai (*Integrated Project — IP*) arba specifinės paskirties projektai (*Specific Targeted Research Project — STREP*).

3.4 **Mokslinių tyrimų rėmimo instrumentai <sup>(5)</sup> (Projekto struktūra).** Komitetas, akcentuodamas vertę pripažinimo Komisijos ketinimą sukurti efektyvius įgyvendinimo būdus, dar kartą <sup>(6)</sup> prašo mokslinių tyrimų rėmimo instrumentų aiškumo, paprastumo, tęstinumo ir ypač lankstumo. Pastarasis reiškia tai, jog pareiškėjams, norintiems įgyvendinti atitinkamus uždavinius, turėtų būti suteikta galimybė instrumentus pritaikyti optimaliai projektų struktūrai ir dydžiui. Tik tokiu būdu galima išvengti, kad naujai kuriami projektai, jų dydis ir struktūra remtųsi ne vien tik jau nustatytais instrumentais, bet ir orientuotųsi į optimalius mokslinius techninius reikalavimus. Instrumentai turi tarnauti darbo sąlygoms ir mokslinių tyrimų bei eksperimentinės plėtros tikslams, o ne atvirkščiai. Paraiškos teikimo ir administravimo sąnaudos turi atsipirkti.

<sup>(3)</sup> Žiūr. 1.2 punktą

<sup>(4)</sup> Žiūr. taip pat 4.2 ff punktą

<sup>(5)</sup> Žiūr. taip pat 4.6. punktą

<sup>(6)</sup> Žiūr. taip pat (OL C 95, 2003 4 23) 5.4 skirsnį.

**3.5 Fundamentiniai moksliniai tyrimai ir konkurencija Europos lygmenyje.** Komitetas pakartoja savo neseniai išdėstytą nuomonę <sup>(1)</sup> šia tema, aiškiai teikdamas svarbą fundamentiniams moksliniams tyrimams, kaip tolesnių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros pagrindui — būtent konkurencijai Europos lygmenyje, kuomet pareiškėjui leista laisvai pasirinkti temą. Konkurencija Europos lygmenyje sukuria europinę pridėtinę vertę.

**3.6 Tarptautiniai moksliniai tyrimai.** Nevertėtų išleisti iš akių to svarbaus faktoriaus, kad už ES atliekami tarptautiniai moksliniai tyrimai turi taip pat labai didelę reikšmę. Puikių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros rezultatų šiandien pasiekama globalioje tarptautinėje <sup>(2)</sup> veiklos sferoje atviros pasaulinės kooperacijos ir kartu pasaulinės konkurencijos sąlygomis. Ir į šį aspektą reikia atsižvelgti, mokslinius tyrimus skatinant atitinkamomis priemonėmis (pvz., mobilumo programa, bendradarbiavimo susitarimais ir t. t.).

**3.7 Sąsaja ir balansas tarp mokslinių tyrimų kategorijų <sup>(3)</sup>.** Komitetas dar kartą akcentuoja inovacijoms ir pažangai reikalingus tarpusavio ryšius, rezultatyvią sąveiką (sąsają) ir sklandų perėjimą nuo vienu mokslinių tyrimų kategorijų prie kitų — būtent nuo fundamentinių mokslinių tyrimų prie taikomųjų mokslinių tyrimų (kartais dar vadinamų preliminariais/eksperimentiniais tyrimais) iki produkto sukūrimo. Ši Bendrijos konkurencingumui ir Lisabonos strateginių tikslų įgyvendinimui svarbi sąsaja apima taip pat ir pramoninių tyrimų bei eksperimentinės plėtros bendradarbiavimą su universitetuose ir valstybės remiamose tyrimų organizacijose atliekamais moksliniais tyrimais ir eksperimentais, papildant vienus kitais. Tai turi atsispindėti tiek harmoningame atskirų kategorijų rėmimo balanse, tiek atskiruose atitinkamų teminių prioritetų/veiksmų uždaviniuose ir potemėse. Taigi, minėtoms tyrimų kategorijoms turi būti suteiktas priėjimas prie visų joms skirtų Bendrosios programos rėmimo ašių. Galiausiai tuo remiasi ir svertinis veikimas tarp viešojo ir privataus ūkio sektoriaus investicijų, skirtų moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai.

**3.8 Efektyvūs įgyvendinimo būdai.** Svarbu paminėti, jog Komitetas sutinka ir remia ketinimą taikyti efektyviausius vykdymo būdus ir pagerinti praktinį Bendrosios programos įgyvendinimą. Komitetas išvelgia labai svarbų poreikį tokių priemonių, kurioms reikia mažiau biurokratinių sąnaudų, kurios geriau negu iki šiol yra suderintos su mokslo bendruomene ir pramone, ir kurios atitinka vidaus taisykles, patirtį ir darbo sąlygas. Svarbiausi dalyviai Europos mokslinių tyrimų

erdvėje yra tyrėjai su atradėjų ugnele. Jiems reikalinga veiklos sritis talentui atskleisti ir optimalios bendrosios sąlygos. Į tai reiktų atsižvelgti.

#### 4. Specialiosios Komiteto pastabos

**4.1 Neseniai pateiktos nuomonės.** Didžioji dalis toliau pateikiamų nuomonių neseniai jau buvo pateiktos ar suformuluotos nuomonėse dėl Europos mokslinių tyrimų politikos <sup>(4)</sup>.

**4.2 Apsprendžiantis kriterijus.** Lemiamu kriterijumi projektui parinkti ir moksliniams tyrimams skatinti turi būti laikoma mokslinė ir technologinė kompetencija, norint Europos Sąjungą išlaikyti ar išvesti į priekines pozicijas globalioje konkurencinėje kovoje. Komisijos pranešime suformuluotų tikslų galima pasiekti tik tokiu būdu: būtent, akcentuojant „puikius rezultatus ir inovacijas — kaip raktą į pramoninį Europos konkurencingumą“ ir „kūrybiškumo siekimą fundamentinių mokslinių tyrimų srityje, konkuruojant tyrėjų grupėms Europos lygmenyje“.

**4.2.1 Kompetencija.** Kompetencija ir puikūs rezultatai yra kompleksinio, daug pastangų ir laiko reikalaujančio kūrimo ir atrankos proceso, kuris vyksta pagal pačios mokslo bendruomenės sukurtas taisykles ir kurio metu reikia atkreipti dėmesį į daugybę svarbių persipynusių faktorių, išdava.

**4.2.2 Visuomenė ir politika.** Visuomenė ir politika turi pasirūpinti, kad egzistuotų arba būtų sukuriamos prielaidos kompetencijai ir pasiekti bei išlaikyti puikius rezultatus.

**4.2.3 Neatitinkantys reikalavimų kriterijai.** Neatitinkantys keliamų dalykinių reikalavimų ar spekuliatyvūs kriterijai padidina biurokratinės sąnaudas, klaidina ir kelia pavojų, kad bus priimti klaidingi sprendimai su visomis iš to išplaukiančiomis neigiamomis pasekmėmis ne vien tik Lisabonos strategijai, bet ir visai Europos mokslinių tyrimų atmosferai.

**4.3 25 valstybių narių Europos potencialas.** Kartu — Komitetui visiškai pritariant Komisijos ketinimui — yra siekiama kurti ir išnaudoti 25 valstybių narių Europos potencialą. Tuo tikslu — jeigu dar iki šiol nėra — išsiplėtusios Europos mokslinių tyrimų įstaigose bei regionuose, kur dar nepakanka įrangos tyrimams atlikti, būtina sukurti tinkamas sąlygas puikiems rezultatams siekti.

**4.3.1 Subsidiarumas.** Pagal subsidiarumo principą nacionalinių mokslo ir technikos pajėgumų vystymas ir pagrindinės jų įrangos kūrimas — kaip pagrindas kompetencijai užtikrinti ir puikiems rezultatams siekti — yra valstybių narių uždavinys.

<sup>(1)</sup> OL C 110, 2004 4 30.

<sup>(2)</sup> Pvz., Kanada, Kinija, Indija, Japonija, Korėja, Rusija ir JAV.

<sup>(3)</sup> Apie tai, ir apie su tuo susijusias esmines problemas, išsamiai buvo rašyta Komiteto nuomonės dėl „Europos mokslinių tyrimų erdvės“ 7 skirsnyje **Moksliniai tyrimai ir techninė inovacija**.

<sup>(4)</sup> OL C 95, 2003 4 23; OL C 110, 2004 4 30.



#### 4.3.2 **Struktūriniai fondai ir Europos investicijų fondas.**

Ten, kur yra reikalinga ir tikimasi teigiamo rezultato, uždavinių įgyvendinimas turėtų būti tikslingai ir efektyviai skatinamas ir remiamas ir ES struktūrinių fondų, ir ES investicijų fondo lėšomis. Todėl Komitetas pritaria Komisijos ketinimui — taip pat ir sanglaudos politikos atžvilgiu — pilnai išnaudoti Bendrajai programai iš struktūrinių fondų skiriamas lėšas ir rekomenduoja, pasitelkus Europos investicijų fondą, išplėsti šią programą ir dalį fondų lėšų skirti tyrimų pajėgumams ir infrastruktūrai kurti.

4.3.3 Šiam tikslui būtinas tinkamas pradinis tyrimo ir vystymo priemonių finansavimas naujose šalyse narėse, nes tenykštės mokslo institucijos dar nepajėgia pradžioje ES remiamų projektų finansuoti iš savo lėšų. Papildomai šiam tikslui turėtų būti sukurtos atitinkamos nacionalinės skatinimo sistemos.

4.4 **Tyrimų infrastruktūros.** Komitetas sutinka su Komisijos pasiūlymu kurti mokslinių tyrimų infrastruktūras<sup>(1)</sup> Europos siekiams įgyvendinti. Iki šiol tinkamai pasiteisino „kintamosios geometrijos“ pagrindu parinktų didelių aparatų finansavimas, ir todėl reiktų siekti jį taikyti ir toliau. Europos tyrimų infrastruktūros strategijos forumas (*The European Strategy Forum for Research Infrastructures — ESFRI*) vaidintų pagrindinį vaidmenį, teikdamas konsultacinę pagalbą. Tuo remiantis turėtų būti parengiama Europos infrastruktūrų koncepcija.

4.4.1 **Vidutinio dydžio infrastruktūros.** Pagal turimų lėšų dydį ir atpažįstamą naudą Bendrijos projektams ši priemonė neturėtų apsiriboti vien tik dideliais aparatais, nes daugelyje tyrimų projektų yra reikalingos ir vidutinio dydžio kompleksinės tyrimų infrastruktūros, kurios kartu gali tarnauti net kelių valstybių narių tyrimų tikslams.

4.5 **Teminių prioritetų ir modalumo stiprinimas.** Kaip jau minėta, Komitetas remia Komisijos pasiūlymą padvigubinti Septintajai bendrajai programai kartu su EURATOM programa skiriamas lėšas (lyginant su dabartine Šeštąja BP). Šis prieaugis pirmiausia<sup>(2)</sup> turėtų būti paskirtas teminiams prioritetams/veiksmams/projektams (įskaitant ir EURATOM'o) bei mobilumo programai<sup>(3)</sup> (įskaitant jaunųjų mokslininkų ir gabiausiųjų tyrėjų rėmimą).

(1) Žiūr. taip pat (OL C 95, 2003 4 23 ) skirsnį 5.4.

(2) Žiūr. rekomendacijas, nurodytas 3.5 punkte.

(3) Ypač sėkminga yra taip pat ir Marie Curie programa, kurią rekomenduojama sustiprinti.

4.6 **Mokslinių tyrimų rėmimo instrumentai.** Norėdamas dar labiau išryškinti savo jau suformuluotas rekomendacijas, Komitetas rekomenduoja taikyti šiuos principus:

- Instrumentų skaičius turi būti akivaizdžiai matomas.
- Instrumentai turi būti tinkamai apibrėžti, ir jų tikslai turi būti skaidrūs.
- Naudojimasis instrumentais turi būti kuo paprastesnis.
- Visų pirmiausia jie turi būti koncentruojami, siekiant remti tiesioginius mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą bei tuo užsiimančius tyrėjus.
- Instrumentų ar instrumento pasirinkimas tam tikram numatytam planui ar projektui turėtų priklausyti pareiškėjams. Atskiri teminių prioritetų elementai jokia būdu neturėtų būti *a priori* susiejami su nepagrįstai iš anksto nustatytu instrumentu<sup>(4)</sup>; vis dėlto tuo tikslu Komisija turėtų teikti konsultacijas ir pagrįsti, kodėl ji tam tikroms temoms teikia pirmenybę vienam ar kitam instrumentui.
- Taikant instrumentus reikia atkreipti dėmesį į pakankamą tęstinumą ir ypač vengti šuoliškos „paradigmų kaitos“, kad visiems dalyviams administravimo sąnaudų būtų išlaikytos protingose ribose.
- Pirmenybę teikti reiktų „grantų“ arba specifinės paskirties projektų „STREP“ (*Specific Targeted Research Project*) skyrimui, suteikiant leidimus aiškiems ir lengvai valdomiems mokslinių tyrimų projektams. Šia prasme Komitetas siūlo atkreipti dėmesį į savo jau seniau išdėstytas iniciatyvas ir vėliau pateiktas pastabas dėl smulkių ir vidutinių įmonių.

Remiantis šiais principais, yra rekomenduojama, kompetencijos tinkluose (*Networks of Excellence — NoE*) remti ne tik koordinavimo sąnaudas, bet ir dalį mokslinių tyrimų bei eksperimentinės plėtros tiesioginių sąnaudų (kaip pvz., EURATOM programų susijungimo asociacijoje turimas atvejis).

4.6.1 **Marimon'o ekspertų grupės ataskaita**<sup>(5)</sup>. Komitetas su dideliu pasitenkinimu įsidėmi, kad būtent Marimon'o ekspertų grupės pasirodžiusi ataskaita savo rekomendacijomis labiausiai užpildo minėtas rekomendacijas dėl veiklos apimant mažas ir vidutines verslo įmones. Komitetas visiškai pritaria šios Ekspertų grupės teiginiams.

(4) Komitetas vėl apgailestauja, kad nebuvo atsižvelgta į jo anksčiau pateiktas tokias pat rekomendacijas.

(5) Report of an Expert Panel chaired by Prof. Marimon, 21 June 2004, Sixth Framework Programme.

**4.6.2 Tęstinumas.** Norint labiau pabrėžti ir išaiškinti šio faktoriaus svarbą, reiktų pasakyti, jog, pereinant nuo 6-osios Bendrosios programos prie 7-osios, būtina užtikrinti tęstinumą. Mokslui ir pramonei (visų pirma smulkioms ir vidutinėms įmonėms) ligšiolinė su perėjimu iš vienos Bendrosios programos į kitą susijusi rėmimo sąlygų, paraiškos teikimo būdų, vertinimo kriterijų, teisinių bendrųjų sąlygų/instrumentų ir kaštų modelių kaita yra produktyvumą mažinantis, ap sunkinantis veiksnys. Norint garantuoti tęstinumą, nereiktų įvedinėti esminiai naujų instrumentų ir kitų metodų. Vietoj to reiktų supaprastinti ir pritaikyti iki šiol taikytus instrumentus ir metodus, pasinaudojant įgyta patirtimi ir gautomis rekomendacijomis. Taigi, pagrindinis tikslas turėtų būti tęstinumas, siejamas su procedūros paprastinimu ir aiškumu bei lankstumu, pareiškėjui renkant instrumentus.

**4.7 Technologijų platformos.** Komitetas vienareikšmiai remia Komisijos ir pramonės subjektų iniciatyvą kurti „technologijų platformas“, kurios sinergizmo principu apjungtų įmones, mokslinių tyrimų įstaigas, finansų pasaulį, valdžios institucijas, bei norminio organizacijos Europos lygmenyje. Platformų uždavinys — nustatyti bendrą tyrimų programą, pagal kurią turėtų būti mobilizuojama atskirų valstybių, Europos, viešųjų ir privačių įmonių resursų kritinė masė.

**4.7.1 Bendrijos eksperimentinės plėtros planai.** Ši būda Komitetas laiko labai rekomenduotinu žingsniu, vykdančiam plačius ir daug sąnaudų reikalaujančius Bendrijos mokslinius techninius eksperimentinės plėtros projektus, kaip pvz., GALILEO projektą — su apgalvotai apibrėžtu tikslu — siekiant realizuoti kartu koncentruojamą tyrimų partnerių veiklą. Tai galima būtų atlikti integruotuose projektuose (*Integrated projects — IP*) arba „bendroje įmonėje“, remiantis Europos bendrijos steigimo sutarties 71 straipsniu<sup>(1)</sup>. Tačiau ir šiuo atveju reiktų rūpestingai patikrinti<sup>(2)</sup>, kaip išvengti organizacinių ir administracinių sąnaudų ir kaip užtikrinti deramą mažų ir vidutinių įmonių arba mažų institutų (tyrėjų grupių) dalyvavimą projektuose.

**4.7.2 Administracinės ir organizacinės sąnaudos.** Atsižvelgiant į didžiules organizacines bei administracines ir teisesines sąnaudas (pvz., intelektinės nuosavybės atžvilgiu), vis dėlto prieš sudarant kitas „technologijų platformas“, pirmiau reiktų pasisemti patirties iš jau kuriamų platformų ir išsiaiškinti, ar ir joms galima taikyti „kintamosios geometrijos“ principą. Be to, reiktų iširti, ar vienareikšmiškai yra apibrėžtas tikslas ir, ar nebūtų galima jį pasiekti, pasitelkus ar parengus paprastesnius būdus, kad būtų išvengta kitų — iš dalies vienas kitą dubliuojančių — instrumentų taikymo, bereikalingos sumaišties ir neproporcingo koordinavimo sąnaudų. Esant galimybei, reiktų taikyti paprastesnius instrumentus.

<sup>(1)</sup> „Bendrija gali steigti bendrą įmonę arba kitas struktūras, kurios yra reikalingos vykdyti programas, skirtas Bendrijos tyrimams, technologijų plėtrai ir demonstravimui.“

<sup>(2)</sup> Žiūr. taip pat 4.7.2 punktą.

**4.8 Mažos ir vidutinės įmonės (MVI).** Mažos ir vidutinės įmonės jau dabar didele dalimi prisideda prie inovacijos proceso arba turi potencialą, su kuriuo galės tai padaryti ateityje. Todėl mažoms ir vidutinėms įmonėms turėtų būti sudaromos dar lankstesnės ir paprastesnės sąlygos dalyvauti teminiuose prioritetuose, taikant joms lankstesnį temų ir instrumentų priskyrimą ar pasirinkimą (CRAFT, *Collective Research, EUREKA*). Apskritai, pritaikant rėmimo instrumentus ir struktūrizuojant projektus, reiktų labiau nei iki šiol atkreipti dėmesį į tai, kad geresnes galimybes dalyvauti projektuose turėtų kompetentingos mažos ir vidutinės įmonės tiek aukštųjų technologijų (*hightech*), tiek žemesniųjų technologijų (*lowtech*) srityje. Šiuo atveju labiau tinka tokie rėmimo instrumentai, kaip specifinės paskirties projektai (*Specific Targeted Research Project — STREP*), kurie lengviau pritraukia ir mažesnes grupes bei mažesnius projektus ir sudaro palankesnes sąlygas dalyvauti juose.

**4.8.1 Mažos ir vidutinės įmonės ir žinių perdavimas.** Atskirai reiktų panagrinėti kitą labai svarbų uždavinį — būtiną naujausias žinias, kurios gaunamos atlikus fundamentinius mokslinius tyrimus ir yra potencialiai svarbios praktiniam pritaikymui, perduoti iš universitetų ir valstybės remiamų mokslo įstaigų į pramonės sektorių, ir ypač mažose ir vidutinėse įmonėse dirbantiems tyrėjams ir inžinieriams, tokiu būdu paspartinant žinių perdavimą, kuris reikalingas pramonės inovacijai ir konkurencingumui. Jau ir šiuo klausimu Komitetas yra pateikęs keletą iniciatyvų<sup>(3)</sup>, kurios skirtos pasikeitimui personalu (mobilumui) tarp akademinėjų įstaigų ir pramonės subjektų ir kuriose raginama minėtąjį pasikeitimą žymiai pagerinti ir padaryti patrauklesniu.

**4.8.2 Įmonės vadovybė ir pramonės politika.** Naujų mažų įmonių steigimas yra esminis inovacijų ir ekonomikos augimo variklis. Tokio pobūdžio naujų įmonių steigimo problema dažnai slypi ne įmonės vadybos ir marketingo klausimuose, bet visų pirma ilgalaikių finansinių lėšų, kurių reikia norint sėkmingai įveikti pradinį daug kaštų reikalaujantį periodą, stygiuje. Šioje srityje pramonės politika ir mokslinių tyrimų politika kartu turi ieškoti bendrų sprendimų, siekiant sukurti stimulą ir sąlygas, kad didesnis skaičius įmonių Europoje pasiektų gerų rezultatų.

**4.8.3 JAV inovacijų skatinimo programa SBIR.** Komitetas rekomenduoja perimti JAV patirtį, įgytą vykdančiam programą *Small Business Innovation Research Program* (SBIR)<sup>(4)</sup>, kurioje JAV vyriausybė per įvairias agentūras remia mažų ir vidutinių įmonių tyrimo ir vystymo priemones, tinkančias rinkai.

<sup>(3)</sup> Žiūr. pvz., (OL C 204, 2000 7 18) 7 ir 8 skirsnius.

<sup>(4)</sup> Žiūr. internete <http://sbir.us/pm.html> sowie <http://www.zyn.com/sbir/funding.htm>.

4.9 **Atviras koordinavimas.** Komitetas jau daug kartų yra pasisakęs už atviro Komisijos koordinavimo metodą, bet visada akcentavo, kad jis turi būti taikomas tik remiantis savanorišku valstybių narių pagrindu.

4.10 **Savarankiškas organizavimas ir koordinavimas.** Šiuo klausimu Komitetas taip pat jau daug kartų yra atkreipęs dėmesį į dalyvių savarankiškumą, organizuojant ir koordinuojant mokslinius techninius tyrimus Europos Sąjungoje — kaip tam tikrą strateginį procesą „aukštyn kojomis“ (*bottom up*) — kuomet jie susipažįsta vieni su kitais savo veiklos srityse per publikacijas, konferencijų ir praktinių seminarų metu, patys formuoja programas, ir — konkurencijos bei bendradarbiavimo aplinkoje — prisideda prie tyrimų koordinavimo (žiūrėk toliau). Tokiu būdu atsirado svarbios pasaulinės mokslinių tyrimų iniciatyvos, programos bei įstaigos, ir buvo paruošta Europos mokslinių tyrimų erdvės koncepcija.

4.11 **Konkurencijos rėmimas.** Komitetas pritaria Komisijai, kad ši „skatina konkurenciją“ kaip vieną iš savo šešių didžiųjų tikslų. Jis remia Komisiją, kuri, skatindama konkurenciją Europos lygmenyje, siekia sukurti pridėtinę vertę. Komitetas <sup>(1)</sup> pakartoja savo ankstesnę nuostatą, kad mokslas ir moksliniai tyrimai gyvuoja, konkuruodami dėl pačių geriausių idėjų, metodų ir rezultatų, nepriklausomai reprodukuodami (arba atmesdami) — taigi, „sertifikuodami“ — naujas žinias bei jas platindami, gilindami ir plėtodami. Todėl reikia sudaryti galimybes vystyti pliuralistiniams ir tarpdisciplininiais tyrimų metodams bei tyrimų struktūroms, jas puoselėti, siekiant stimuluoti iš to išaugančią konkurenciją, kuomet yra varžomasi dėl geriausių idėjų ir rezultatų, ir tą konkurenciją tinkamai išnaudoti.

4.12 **Konkurencija, bendradarbiavimas ir koordinavimas.** Tarp tokių tikslų kaip konkurencija, bendradarbiavimas ir koordinavimas gali atsirasti priešybė, ir būtent tuomet, kai uždaviniai artimiau siejasi su produkto kūrimu. Todėl reikia nustatyti optimalias produkto panaudojimo sričių ribas, o tuo pačiu tinkamai parinkti ir instrumentus. Konkurencijos turi būti, kiek galima, daugiau, o bendradarbiavimo — tik tiek, kiek reikalinga.

4.13 **Kritinė masė ir globali konkurencija.** Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros tikslai, kurių kritinė masė kaip atskiras objektas viršija atskirų valstybių narių pajėgumą, ir kurių iš esmės galima siekti tik glaudžiai bendradarbiaujant Europos lygmenyje, kuriant didžiules infrastruktūras ir stambius technologijų projektus, turi dar labiau nei kiti atlaikyti globalią konkurencinę kovą (žr. taip pat skirsnį „Tarptautiniai moksliniai tyrimai“) ir pateisinti lūkesčius globaliu mastu. Tai kas pasakyta, tinka ir „technologijų platformoms“.

<sup>(1)</sup> (OL C 95, 2003 4 23) 4.2.2, 4.2.3 ir 4.2.4 punktai.

4.14 **Europos mokslinių tyrimų taryba (European Research Council — ERC).** Kaip jau minėta, neseniai pateiktoje nuomonėje <sup>(2)</sup>, Komitetas remia Komisijos ketinimą sukurti Europos mokslinių tyrimų tarybą (*European Research Council — ERC*). Jai reikia pavesti struktūrizuoti ir remti fundamentinių mokslinių tyrimų veiklos sritį, užtikrinant paramą pačių mokslo bendruomenių (*Scientific Community*) savarankiškai inicijuojamiems moksliniams tyrimams. Taryba savo uždavinį turi atlikti visiškai autonomiškai, laikydamasi atitinkamų taisyklių, sėkmingai veikiančių valstybių narių arba JAV institucijose. Siekiant teigiamo atskirų mokslinių tyrimų kategorijų sąveikos rezultato, Komitetas siūlo žymius mokslininkus iš pramoninio tiriamojo darbo srities pakviesti dirbti į Tarybą.

4.15 **Vertinimo programa „Peer Review“.** Pagrindiniu vertinimo instrumentu turėtų būti vertinimo programa „Peer Review“. Tam, kad kompensuoti žinomas šios vertinimo sistemos silpnas vietas (kaip pvz., interesų konfliktai), Europos mokslinių tyrimų taryboje ERC — kaip ir į kitose rėmimo organizacijose <sup>(3)</sup> — turėtų dirbti patyrę mokslininkai, pasižymėję savo moksliniais pasiekimais ir puikiai susipažinę su savo kuruojama specifine veiklos sritimi.

4.16 **Profesinės karjeros skatinimas.** Komitetas aiškiai remia tikslą — padaryti mokslą, mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą, kaip profesinį tikslą, patrauklesniu, juo sužavėti pačius gabiausius mokslininkus ir skatinti jų profesinę karjerą. Jis savo neseniai pateiktoje nuomonėje <sup>(4)</sup> labai išsamiai išnagrinėjo šią temą ir pritarė Komisijos pastangoms.

4.16.1 **Nepatenkinama situacija sudarant sutartis su mokslininkais.** Ypatinga problema yra daugelyje valstybių narių egzistuojantys netinkami atlyginimų tarifai ir sutarčių sąlygos — visų pirma jauniems mokslininkams — kuomet tos sąlygos daugeliu atžvilgių yra blogesnės už karjerą laisvame ūkyje, jau nekalbant apie nepalyginamai „patogesnius“ viešosios tarnybos karjeros laiptus. Komitetas nurodo, kad būtini kuo skubesni veiksmai šiuo požiūriu — ir visų pirma iš pačių valstybių narių pusės. .

4.17 **Besidubliuojančių bei lygiagrečių institucijų vengimas.** Mokslinių tyrimų veikla nėra įmanoma be planavimo, verslo, administravimo ir ekspertizės uždavinių, kuriuos turi atlikti patyrę mokslininkai. Atsižvelgdamas į paraiškų, ekspertizių ir monitoringo (stebėsenos) procesų infliaciją, Komitetas pakartoja savo rekomendaciją <sup>(5)</sup> Komisijai, kad ji daugiau užsiimtų šiuo klausimu ir siektų efektyvių, tinkamai koordinuotų procedūrų (ypač tarp dalyvaujančiųjų institucijų iš valstybių narių), kurios leistų išvengti per didelio atskirai funkcionuojančių vertikalių (o taip pat ir horizontalių/lygiagrečių) leidimus išduodančių, vadovaujančių ir kontroliuojančių instancijų skaičiaus bei iš to kylančios neproduktyvios veiklos.

<sup>(2)</sup> OL C 110, 2004 4 30.

<sup>(3)</sup> Todėl Komitetas jau daug kartų rekomendavo, lygiai taip elgtis su Komisijos atsakingais už mokslinių tyrimų rėmimą skyriais.

<sup>(4)</sup> OL C 110, 2004 4 30 (CESE 305/2004), taip pat CESE 1086/2004.

<sup>(5)</sup> CESE 305 / 2004; 5.18 skyrius (OL. C 110 2004 04 30).

4.18 **Ekspertų parinkimas.** Kartu pasiliekančiam sau teisę iš esmės sumažinti dabartinius ekspertams keliamus reikalavimus, reikia atkreipti dėmesį ir į tai, kad dirbti ekspertais būtų pakviečiami ypatingai gerų rezultatų atitinkamoje dalykinėje srityje pasiekę ir patyrę mokslininkai, nes kitaip padidės klaidingų vertinimų rizika. Kad tai pavyktų, būtina išlaisvinti ekspertų parinkimo procedūrą nuo dabartinio trukdančio ir nelankstaus balasto, kuris ypač atgraso sėkmingai dirbančius mokslininkus.

4.19 **Vertinimo metodai.** Gali būti, kad keletas mokslo bendruomenės kritikuotų vertinimo metodų yra geranoriško bandymo rezultatas, privertęs standartizuotus vertinimo kriterijus įdiegti didelėje kompleksinėje ir delikačioje srityje, užuot labiau pasiklojus žmogiška patirtimi. Komitetas pripažįsta Komisijos siekį skaidrumo ir objektyvumo prasme — vengti subjektyvių vertinimų — ypač dėl jų nepakankamo pagrįstumo ir galimybės jais piktnaudžiauti; tačiau iš to iškyla neišsprendžiama dilema. Mokslinių rezultatų ir kūrybiškumo vertinimo negalima automatizuoti arba deleguoti nepatyrusiems asmenims.

4.20 **Dvi naujos temos: aeronautika ir kosmoso saugos tyrimai.** Komisijos pranešime teminiai prioritetai dar nėra nagrinėjami. Vienintelė išimtis yra nuoroda į fundamentinius mokslinius tyrimus<sup>(1)</sup> bei į dvi naujas temas — aeronautiką ir kosmoso saugos tyrimus. Komitetas sveikina Komisijos pasiūlymą imtis aeronautikos ir kosmoso saugos tyrimų Europos lygmenyje ir tuo pačiu patvirtina savo ankstesnes rekomendacijas<sup>(2)</sup> aeronautikos klausimais. Tačiau Komitetas šiuos abu uždavinius siūlo įtraukti ne į Septintosios bendrosios programos numatytą biudžetą ir apskritai ne į Bendrosios programos teminius prioritetus, kadangi jie pasižymi labai aiškiai besiskiriančiomis specifinėmis ypatybėmis, netinkančiomis Bendrosios programos vykdymo būdų.

4.20.1 Aeronautikos sričiai jau yra naudojama tinkama ir sėkminga programa, kurią iki šiol koordinuoja ir vykdo Europos kosmoso agentūra (*European Space Agency* — ESA) ir Europos kosmoso ir aviacijos pramonė, o be to, svarų indėlių yra iki šiol yra įnešę valstybių narių mokslinių tyrimų institucijos. Todėl Komitetas Komisijai siūlo atskirai dalyvauti kosmoso tyrimo veikloje pagal Bendradarbiavimo susitarimą tarp Europos kosmoso agentūros ir Komisijos ir finansuoti bei vykdyti įsipareigojimus ne Bendrosios programos plotmėje. Komitetas suinteresuotas susipažinti su kitomis detalėmis šiuo klausimu.

4.20.2 Tyrinėjant **kosmoso (erdvės) saugumą** egzistuoja didelis visos Europos suinteresuotumas bendrais veiksmais. Apie tai ne kartą buvo diskutuota Komitete ir akcentuota, ir todėl Komitetas vienareikšmiškai remia šią temą. Tačiau šioje temoje yra slaptumo ir galimo panaudojimo vidaus bei išorės gynybai klausimų, kurie turi būti nagrinėjami skirtingai nuo Bendrosios programos teminių prioritetų (kur, pvz., reikalau-

jama skaidrumo). Todėl šiuo atveju kosmoso saugumas turėtų priklausyti atskiram savarankiškam projektui, kuriam nebūtų taikomas finansavimas ir instrumentai iš Bendrosios programos.

## 5. Santrauka

5.1 Komitetas pabrėžia lemiamą mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros reikšmę globaliam Europos konkurentiškumui ir tuo pačiu Lisabonos tikslams. Komitetas remia Komisijos pranešime siūlomas priemones ir išdėstytus tikslus.

5.2 Tai ypač pasakytina apie 3 % BVP tikslą moksliniams tyrimams finansuoti ir apie pasiūlytą Bendrijos mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros biudžeto padvigubinimą (Bendrajai programai ir EURATOM programai). Komitetas kreipiasi į Tarybą ir Parlamentą, ragindamas pritarti šiam pasiūlymui, taip pat prašo valstybių narių vyriausybes skirti lėšų nacionaliniuose mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros biudžetuose, o pramonės subjektus ragina savo ruožtu tikslingai didinti investicijas į mokslinius tyrimus bei eksperimentinę plėtrą — būtent Europoje.

5.3 Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad 3 % BVP tikslas atitinka dabartinę konkurencijos situaciją, o ateityje atitinkamai bus priderintas prie augančių tendencijų, pvz., JAV ir Pietryčių Azijoje.

5.4 Komitetas remia Komisijos ketinimą dalį struktūrinių fondų lėšų skirti mokslinių tyrimų pajėgumams ir infrastruktūrai kurti ir struktūrizuoti, siekiant pilnai išnaudoti 25 narių valstybių Europos potencialą bei atsivėlgti į pereinamojo laikotarpio situaciją naujose šalyse narėse. Komitetas rekomenduoja šalia minėtų lėšų pritraukti lėšų ir iš Europos investicijų fondo.

5.5 Komitetas remia Komisijos ketinimą panaudoti efektyviausius programos vykdymo būdus ir pagerinti jos praktinį įgyvendinimą. Todėl jis siūlo instrumentų supaprastinimą ir lankstumą, kartu išlaikant tęstinumo (ilgalaikės raidos) principą. Pareiškėjams turi būti sudaryta galimybė instrumentus pritaikyti prie atitinkamiems uždaviniams vykdyti reikalingos optimalios projektų struktūros ir dydžio. Tas pat pasakytina ir „technologijų platformų“ kūrimą. Komitetas prisideda prie Marimon'o ekspertų grupės ataskaitos, jai pritardamas.

5.6 Komitetas rekomenduoja labiau nei iki šiol įtraukti kompetentingas mažas ir vidutines įmones į mokslinius tyrimus bei eksperimentinę plėtrą ir į inovacinius procesus, atkreipdamas dėmesį į JAV SBIR programą. Komitetas taip pat siūlo skatinti verslo politikos ir mokslinių tyrimų sąveiką, siekiant remti mažų ir vidutinių bei naujai įsteigtų įmonių potencialą ir panaudoti jį inovacijai ir ekonomikos augimui.

<sup>(1)</sup> Žiūr. 3.5 punktą.

<sup>(2)</sup> OL C 112, 2004 4 30.



5.7 Komitetas remia Komisijos ketinimą įtraukti aeronautiką ir kosmoso saugos tyrimus, kaip naujai akcentuojamas temas; tačiau jis rekomenduoja — kartu pagrįsdamas, kodėl — šias temas nagrinėti ir finansuoti kaip atskiras kategorijas, neįjungiant jų į Bendrąją programą.

5.8 Komitetas remia Komisijos ketinimą įtraukti fundamentinius mokslinius tyrimus *per se* į Bendrąją programą ir skatinti jų konkurenciją Europoje bei įkurti nepriklausomą Europos mokslinių tyrimų tarybą (*European Research Council* — ERC).

5.9 Komitetas atkreipia dėmesį į esminę sąsajos tarp mokslinių tyrimų kategorijų — fundamentinių mokslinių tyrimų,

taikomųjų mokslinių tyrimų (preliminarių tyrimų) ir eksperimentinės plėtos — svarbą. Tam yra reikalingas subalansuotas šių kategorijų rėmimas.

5.10 Komitetas remia Komisijos ketinimą Europą padaryti patrauklia geriausiems mokslininkams, bei pritraukti kuo daugiau gabaus jaunimo karjerai moksle, ir užtikrinti reikiamas sąlygas. Tai padaryti — visų pirma turi valstybės narės savo veiksmų pastangomis.

Komitetas nurodo, kad kita svarbi pozicija, rekomendacijos ir kritinės pastabos išsamiau yra išdėstytos 3 ir 4 skirsniuose.

2004 m. lapkričio 10 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto*

*pirmininkė*

Anne-Marie SIGMUND

**Europos Ekonomikos ir Socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl „pasiūlymo Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai dėl metinės atskaitomybės ir konsoliduotos atskaitomybės audito ir dėl Tarybos direktyvų 78/660/EEB ir 83/349/EEB pakeitimo“**

*KOM(2004) 177 galutinis — 2004/0065(COD)*

(2005/C 157/21)

2004 m. balandžio 2 d. Taryba, vadovaudamasi EB steigimo Sutarties 44 straipsnio 2 dalies g) punktu nutarė paprašyti Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pateikti nuomonę dėl: „Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvai dėl metinės atskaitomybės ir konsoliduotos atskaitomybės audito ir dėl Tarybos Direktyvų 78/660/EEB ir 83/349/EEB pakeitimo“

Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo specializuotas skyrius, atsakingas už komiteto darbo šiuo klausimu parengimą, 2004 m. rugsėjo 8 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėjas — ponas FRANK von FÜRSTEN-WERTH.

Komitetas savo 413-ame plenariniame posėdyje 2004 m. gruodžio 15-16 d. (gruodžio 15 d. posėdis) — 86 nariams balsavus „už“, 3 — „prieš“ ir 1 nariui susilaikius — priėmė šią Nuomonę:

## 1. Įžanga

1.1 Komisijos pasiūlymą Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvai dėl metinės atskaitomybės ir konsoliduotos atskaitomybės audito ir dėl Tarybos Direktyvų 78/660/EEB ir 83/349/EEB pakeitimo reikia susieti kartu su kitomis ES veiksmų plano, skirtu finansinėms paslaugoms modernizuoti, priemonėmis. Šiuo atžvilgiu ypač reikšmingas yra Komisijos pranešimas „Europos įmonių (bendrovių) teisės modernizavimas ir geros valdymo praktikos *Corporate Governance* gerinimas Europos Sąjungoje — veiksmų planas“ (KOM(2003) 284), tarptautinių apskaitos standartų taikymas nuo 2005 metų ir Direktyvos dėl piktnaudžiavimo rinka ir biržos reikalavimų prospekto.

1.2 Europos Komisija nuo 1996 m. siekia tikslo pagerinti ir harmonizuoti atskaitomybės auditą Europos Sąjungoje. 2003 gegužę buvo pateiktas kitas tarpinis rezultatas — iš dešimties punktų susidedantis veiksmų planas (Komisijos pranešimas dėl atskaitomybės audito stiprinimo Europos Sąjungoje; KOM/2003/286). Vienas iš veiksmų plano punktų yra skirtas Aštuntajai įmonių teisės direktyvai 84/253/EEB modernizuoti. Šiuo direktyvos pasiūlymu turi būti pakeista Aštuntoji įmonių teisės direktyva.

1.3 Šiomis priemonėmis turi būti atstatomas pasitikėjimas atskaitomybe ir finansų rinkomis. Direktyvos pasiūlymas nėra betarpiška reakcija į neseniai kilusį skandalą, tai veikiau yra nuo 1996 m. atskaitomybės audito srityje vykdomos politikos išdava. Neseni skandalai taip pat buvo įtraukti į apmąstymus.